

چه میزان از مشکلات کشور ناشی از تحریم‌هاست؟

هرچند تورم و تحریم با هم در ارتباطند اما اگر تحریم هم نمی‌بود ما تورم را داشتیم. (۲۳ اردیبهشت ۹۲)

همه ضعف‌ها و ناکارآمدی‌ها را نمی‌توان پای تحریم نوشت. (۲۲ فروردین ۱۳۹۲)

دولت آینده در شرایطی که تحریم‌ها نیز تخفیف پیدا نکند، می‌تواند برای بهبود وضعیت اقتصادی کشور قدم‌هایی بردارد که برای بخش مولد ما ایجاد امید کند ... نفت یک ظرفیت ما هست، که ممکن است در این تحریم دچار مشکل شده باشد، اما از این نفت فرآورده‌های زیادی می‌توانیم استحصال کنیم که می‌تواند جبران‌کننده تحریم نفتی کشور باشد. (۲۰ فروردین ۱۳۹۲)

اشتباه نشود اینها سخنان منتقدین سیاست هسته‌ای دولت نیست. اینها اعتراضات طرفداران اقتصاد مقاومتی نیست. اینها نقدهای مخالفان تن دادن به زورگویی امریکا نیست. اینها سخنان ساکنان دولت یازدهم و اصلی‌ترین حامی توافق به هر قیمت، جناب آقای روحانی است.

فارغ از اظهار نظرهای سیاسی، **مشکلات اقتصادی کشور ناشی از سه عامل می‌باشند:**

۱. **سیاست‌های غلط دولتمردان؛** همانند حاکم نبودن شایسته‌سالاری در انتخاب مدیران اقتصادی، غلبه نگاه سیاسی بر تصمیمات اقتصادی، عدم جدیت برای کاهش وابستگی به نفت، عدم جدیت برای مبارزه با فرار مالیاتی، غلبه نفع شخصی بر تصمیمات اقتصادی برخی از مسئولان، توزیع ناعادلانه ثروت و ...
۲. **رفتارهای نادرست اقتصادی مردم؛** مثل فرهنگ غلط مصرفی در زمینه‌های آب، برق، گاز، نان و ... که منجر به هدر رفتن بخش زیادی از ثروت کشور می‌شود. ارزش نبودن کار و تلاش در جامعه و تلاش برای کار نکردن یا پیدا کردن کار راحت. نبودن فرهنگ دقت و اتقان در کار که سبب می‌شود محصولات کشور بی‌کیفیت شود. نداشتن رفتار درست در برابر نوسانات اقتصادی و تشدید این نوسانات با دامن زدن به آنها مثل هجوم آوردن به بازار در هنگام احساس نگرانی از گران شدن اجناس در آینده که همین امر باعث گرانت‌تر شدن بیشتر اجناس می‌شود.
۳. **عوامل خارجی؛** از جمله ایجاد شوک و جلوگیری از ثبات در اقتصاد کشور، کاهش عمده قیمت نفت، تحریم‌های نفتی، بانکی، تکنولوژیکی و ...

در جدول زیر سهم تحریم‌ها در برخی از مهمترین مشکلات کشور مشخص شده است.

نقش تحریم در برخی از مهمترین مشکلات اقتصادی

ردیف	مشکل	وضعیت کشور	اثر تحریم‌ها	اثر لغو تحریم‌ها
۱	بیکاری	متوسط نرخ بیکاری در ۲۰ سال اخیر ۱۲/۵ درصد	حداکثر، ۲ درصد نرخ بیکاری چند سال اخیر ناشی از تحریم‌هاست	منفی
۲	پایین بودن کار مفید	۸۰۰ ساعت در سال معادل یک سوم ژاپن با ۲۴۰۰ ساعت در سال	تأثیری نداشته است	بی‌اثر
۳	وابستگی دولت به درآمد نفتی	وابستگی حدوداً نیمی از درآمد دولت به نفت	می‌تواند موجب کاهش وابستگی به نفت شود	مثبت
۴	پایین آمدن درآمد دولت	کاهش درآمد نفتی دولت	سبب کاهش محسوس درآمد دولت شده است	منفی
۵	نظام توزیع نامناسب	زیاد بودن دلال‌ها و افزایش قیمت برای مصرف‌کننده	تأثیری در افزایش دلال‌های داخلی نداشته	بی‌اثر
۶	قاچاق کالا	سالانه ۲۰ میلیارد دلار کالا قاچاق می‌شود	سبب افزایش قیمت ارز و در نتیجه کاهش مقدار قاچاق کالا شده است	مثبت
۷	فرار مالیاتی	حدوداً ۱۵ میلیارد دلار در سال	کاهش درآمد نفتی موجب تشویق دولت به مبارزه با فراریان مالیاتی می‌شود	مثبت
۸	تورم	میانگین نرخ تورم پس از انقلاب ۲۰٪	حدوداً یک سوم تورم چند سال اخیر ناشی از تحریم‌هاست	منفی
۹	مصرف بی‌رویه	مصرف آب، برق و گاز چند برابر استاندارد جهانی است	ایجاد انگیزه در دولت و مردم برای صرفه‌جویی	مثبت
۱۰	فساد اقتصادی	وجود فساد در لایه‌های میانی و پایینی حکومت	افزایش انگیزه برای مبارزه با فساد	مثبت
۱۱	پایین بودن رشد اقتصادی	پایین بودن رشد اقتصادی	موجب کاهش رشد اقتصادی شده است	منفی

جمع‌بندی: در صورتی که از موضع **ضعف** وارد نشویم، تحریم‌ها به **فرصتی** برای حل مشکلات تبدیل می‌شود.

